

Forslag

til

Lov om konjunkturforskning.

Fremsat den 17. januar 1957 af *Bertel Dahlgaard, Aage Fogh, Jørgen Jørgensen (Lejre), Skytte og Steen.*

§ 1.

Der gennemføres en planmæssig konjunkturforskning. Dens opgave er at følge den økonomiske udvikling ude og hjemme for på grundlag heraf at skønne over konjunkturforløbet samt undersøge virkningerne af ændringer i landets økonomiske struktur.

De vigtigste resultater af konjunkturforskningens undersøgelser offentliggøres.

§ 2.

Konjunkturforskningens leder udnævnes af finansministeren efter forhandling med folketinget.

Lederen er uafhængig af politiske myndigheder og har alene ansvaret for virksomheden.

Alle spørgsmål af større betydning for konjunkturforskningens videnskabelige virksomhed og arbejdets tilrettelæggelse skal forelægges de i § 3, stk. 2, under a), b) og c) nævnte medlemmer af det under denne paragraf omhandlede repræsentantskab.

Lederen og hans medarbejdere må ikke være medlemmer af folketinget eller af kommunale råd, ligesom de ikke må deltage aktivt i næringslivet eller i dets organisationer.

§ 3.

Til konjunkturforskningen knyttes et repræsentantskab bestående af indtil 20 medlemmer.

Repræsentantskabet, der vælges for 3 år, består af:

- a) 2 medlemmer, repræsenterende finansministeriet; heraf skal det ene medlem være knyttet til det statistiske departement.

- b) 1 medlem af nationalbankens direktion.

- c) 3 medlemmer repræsenterende den nationaløkonomiske videnskab.

- d) indtil 10 medlemmer med tilknytning til arbejdsmarkedets og næringslivets hovedorganisationer.

- e) eventuelt et eller flere medlemmer, hvis særlige sagkundskab det skønnes ønskeligt at knytte til repræsentantskabet.

De under a) og b) nævnte repræsentanter udpeges af henholdsvis finansministeren og Danmarks nationalbanks direktion. De under c), d) og e) nævnte medlemmer udpeges af finansministeren efter forhandling med folketinget.

Repræsentantskabet samles mindst en gang halvårlig. Herudover er konjunkturforskningens leder berettiget til at indkalde repræsentantskabet som helhed eller enkelte af dets medlemmer til overvejelser. På repræsentantskabets møder aflægger lederen beretning om sin virksomhed, herunder resultaterne af de foretagne undersøgelser, med henblik på den nærmeste fremtids økonomiske udvikling.

§ 4.

De nærmere regler om virksomheden fastsættes af finansministeren efter forhandling med konjunkturforskningens leder og repræsentantskab.

Lederen afgiver en årlig beretning til finansministeren og til folketinget om sin virksomhed.

§ 5.

De med konjunkturforskningens arbejde forbundne udgifter bevilges på finansloven.

Bemærkninger til lovforslaget.

I samordningsudvalgets betænkning om samarbejdsproblemer i Danmarks økonomiske politik blev der peget på, at det var et savn i Danmark, at man ikke havde en institution, der på grundlag af den gode og omfattende indsamling af statistisk materiale, der finder sted her i landet, uafhængig af alle interesser kunne foretage bearbejdnings- og statistiske fremlæggelser heraf, hvorved der kunne skabes et bedre grundlag for folketinget og landets hovedorganisationer, inden beslutninger træffes af betydning for landets økonomiske udvikling. Udvalget stillede derfor forslag om oprettelsen af et institut for konjunkturforskning (se betænkningen side 21).

I betragtning af de omfattende indgreb, man i årene mellem de to krige og i efterkrigstiden har måttet foretage i det økonomiske liv, og under hensyn til, at landets valutaforhold sandsynligvis også i årene fremover vil bringe os i mange vanskeligheder, forekommer det stærkt påkrævet, at der tilvejebringes et sådant uafhængigt organ for konjunkturforskning.

Nærværende forslag følger i store træk samordningsudvalgets forslag og tilsigter en tilsvarende ordning som den, der med betydningsfulde resultater er tilvejebragt i Sverige, hvor en af staten betalt, men af staten fuldstændig uafhængig konjunkturforskning følger den økonomiske udvikling og to gange om året offentliggør en konjunkturrapport, som derefter i høj grad er grundlaget for den offentlige drøftelse i rigsdag og presse samt inden for de økonomiske og faglige organisationer.

Det er i nærværende forslags § 1 direkte fastslået, at konjunkturforskningen foruden behandlingen af egentlige konjunkturproblemer også skal foretage undersøgelser vedrørende de forandringer i landets økonomiske struktur, der foregår.

Det ligger i sagens natur, at en del af det materiale, der fra konjunkturforskningen vil tilgå offentligheden, vil erstatte de rent faktiske oplysninger, som hidtil en gang årlig er udgået fra ministeriets økonomiske sekretariat. Konjunkturforskningen vil i øvrigt i meget betydeligt omfang kunne bygge sine undersøgelser på det af det statistiske departement indsamlede materiale, ligesom det vil være praktisk at knytte forbindelse med Institut for Historie og Samfundøkonomi, så en rationel udnyttelse af det sagkyndige arbejde, der foregår på disse områder, kan finde sted. Der vil således kunne

skes en koordinering af arbejdet, så den medhjælp, som direkte må være til rådighed for konjunkturforskningen, vil kunne blive af beskedent omfang.

Det må være en forudsætning for den i nærværende forslag foreslåede konjunkturforskning, at den er tilsikret absolut uafhængighed af såvel de politiske myndigheder som af erhvervsmæssige eller organisationsmæssige særinteresser, og det er derfor direkte fastslået i lovforslagets § 2.

Man har ikke anset det for hensigtsmæssigt i selve loven at fastsætte regler om lederens kvalifikationer, men det følger af opgavens karakter, at man til leder må tænke sig udnævnt en person, der ville kunne udnævnes til professor i statsvidenskab (nationaløkonomi) ved Københavns universitet.

Ved bestemmelsen om, at lederen udnævnes efter forhandling med folketinget, har man villet sikre, at han nyder almindelig tillid.

Samordningsudvalget anså det for ønskeligt, at der til konjunkturforskningen knyttedes to rådgivende organer. Omtrent de samme formål synes imidlertid at kunne nås ved en enkelt forsamling, et repræsentantskab.

Dette repræsentantskab foreslås i § 3 sammensat af repræsentanter for næringslivets og arbejdsmarkedets organisationer, hvis handlen har betydning for landets økonomiske politik, samt af enkeltpersoner repræsenterende den økonomiske sagkundskab og det statistiske departement.

Repræsentantskabet foreslås udnævnt for 3 år, og dets medlemmer foreslås udpeget af finansministeren efter forhandling med folketinget, idet dog repræsentanterne for finansministeriet og nationalbanken alene udpeges henholdsvis af finansministeren og nationalbankens direktion.

Det foreslås, at repræsentantskabet samles til møde mindst en gang halvårlig, hvor konjunkturforskningens leder aflægger beretning om sin virksomhed.

Det vil være repræsentantskabets opgave på grundlag af det fra konjunkturforskningens leder modtagne materiale og de af lederen givne redegørelser samt gennem de derpå følgende drøftelser at øge de af samordningsudvalget nævnte „muligheder for et samfundsmæssigt tilfredsstillende resultat af offentlige og private organers virksomhed bl. a. derved, at langtidsinteresserne sættes i stand til i højere grad at trænge igennem.“

I forslaget § 4 bestemmes, at de nærmere regler for konjunkturforskningens virksomhed fastsættes af finansministeren efter forhandling med lederen og repræsentantskabet. Disse regler bør bl. a. indeholde bestemmelser om samarbejdet med andre institutioner, offentlige såvel som private, således med det statistiske departement og Instituttet for Historie og Samfundsøkonomi. Endvidere bør

det fastslås, i hvilket omfang konjunkturforskningen skal stå til rådighed for staten og eventuelt for andre. Der bør måske også fastsættes en aldersgrænse for repræsentantskabets medlemmer for at hindre, at repræsentantskabet engang kommer til at bestå hovedsagelig af ældre medlemmer. Endelig bør reglerne indeholde bestemmelser om repræsentantskabets møder og virksomhed.
